

# Medusa

Isabel M. Ortega Rion



0 0 0 1 8



# MEDUSA

ISABEL M. ORTEGA RION



**Cossetània**  
EDICIONS





El col·lectiu La Gent del Llamp  
compta amb el suport de



Primera edició: abril del 2013

© dels textos: Isabel M. Ortega Rion

© de l'edició:  
9 Grup Editorial  
Cossetània Edicions  
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls  
Tel. 977 60 25 91  
Fax 977 61 43 57  
cossetania@cossetania.com  
www.cossetania.com

Col·lecció concebuda i dirigida pel col·lectiu artístic i literari  
La Gent del Llamp  
lagentdelllamp@tinet.cat

Imatge de la coberta: Antoni Torrell

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Impulso GS

ISBN: 978-84-9034-123-0

Dipòsit legal: T 82-2013





## ÍNDEX

Una existència incerta, <i>per Francesc Parcerisas</i>	9
---	---

### LA MIRADA I EL MIRALL

Ondina	15
Geometria	16
Mitosi	17
La frigidesa de Medusa	18
Neurona mirall	19
Estàtua humana	20
Caravaggio	21
Lletania	22
Mirall	23
Invasió	24
Acarament	25
Abjecció	26
Polaroid	27
La veu dels segles	28
I la mirada diu	29

### L'ÀNIMA DEL MONSTRE

Espluga	33
Poeta	34
Cubisme	35



A Perseu	36
Rèptil	37
Dona saure	38
Rendez-vos	39
Si jo fos una mosca	40
Resistir	41
El desig de la serp	42
Amulet	43
Botànica	44
Wiener Statsoper	45
Baula	46
Patíbul	47
Revenja	48
Cercle	49

#### PLANY DE MEDUSA

Ales d'or	53
Plany	54
A Pegàs, el fill alat	55
Repetició	57
Pícnic	58
Maternitat	60
Clam de Gorgona	61
Prec	62
A Crisàor	63
L'insomni de Medusa	65
Alteritat	66
Nocturn per a un adéu	67
Dona llangardaix	68
Dolor de monstre	69
Clandestina	70
Exposició	71
Reproducció en pedra del cap de Medusa	72



## UNA EXISTÈNCIA INCERTA

Tots o molts dels problemes del llenguatge troben la seva plataforma d'exhibició, de provatura, en la poesia. La poesia és una construcció expressiva que permet anar més enllà del llenguatge denotatiu o connotatiu, buscant en les paraules una capacitat de creació nova: no es tracta només de l'expressió d'algú que ens parla i que, fins a cert punt, comunica amb els lectors, sinó —i crec que per damunt de qualsevol altra consideració— d'una manera de crear un espai de “significació” totalment nou, que no té cap mena de paral·lel (o que el té només com un model de llunyania) en la realitat. Ara més que mai, aquesta virtut —o aquest entrebanc— fa que el món contemporani maldi per arrecerar-se en la poesia a fi d'equilibrar des de la il·lusió el desencís múltiple, complex, desassossegat, que sol provocar la vida contemporània. La poesia és un espai de llibertat en un món sotmès a tota mena de lleis, regles, condemnes o patrons; la poesia és —no ens féssim pas gaires il·lusions— una cisterna buida que, desproveïda de l'aigua vivificant del llenguatge de la veritat, ens retorna en el seu eco buit el degoteig de la galleda que s'omplia amb gaudi innocent en l'entranya de la volta obscura. Potser per aquesta raó —per aquesta mena de desencís ontològic (la pregunta, de fet, és eterna i ha mogut sempre els homes a l'especulació i a tenir les primeres besllums de saviesa)—, Isabel Ortega escriu:

Els records són feixucs  
com unes ales d'or.

En efecte, escrivim cercant de donar sentit a l'existència —de crear sentit— a partir d'unes paraules limitades; de vegades, fins i tot amb paraules que



són parracs d'una història col·lectiva o individual de patiments, sacrificis o espurnes de coratge. Pensem, amb l'autora, que

Saber el secret del món  
et farà entendre el món, no el sofriment de l'ànima.

I, amb aquest coneixement —o potser caldria dir amb aquest “reconeixement”—, ens fem més suportable la incertesa, el dubte o els estralls de la veritat. Perquè la poesia, si ha de tenir aquest sentit creador, ha de ser veritat, no pot ser de cap altra manera. Els mots se'ns acaramullen, se'ns entortolliguen com les arrels monstruoses d'algun conte infantil, i llavors cal destriar-los amb paciència, amb cura, amb sol·licitud, com qui sosté la mà d'un malalt que ja no ens pot mirar als ulls; esperem que els mots no se'ns acabin, que tinguin tot el sentit que esperem poder-hi aplegar, volem atorgar-los aquesta capacitat infinita amb què, agafats d'aquesta mà que estimem, sovint volem transmetre no sols la veritat de tota una vida sinó, íntegres i plàcids, tot *el sofriment de l'ànima*. És per a això que serveix la poesia, per a aquests últims actes de creació contundent, que, al mateix temps, no són —no poden ser— gaire res: el temps s'acaba i els dits afeblits perden força entre els nostres. Som a la cisterna buida, al record.

Isabel Ortega fa que la seva poesia tingui aquesta ànima interna imprescindible, fràgil, necessària. Regira mots per crear emmirallaments nous, miratges, que seran com records buits de realitats que només tenen una espurna d'existència en la nostra memòria: l'espurna que ens provoca l'estremiment de l'emoció. En un dels poemes d'aquesta *Medusa*, l'autora escriu:

Un jeroglífic de miralls i miratges, t'ofereixo,  
peça contra peça, mot contra mot,  
perquè endevinis on són les juntes,  
on són les absències, les solituds...

La mitologia clàssica ens avisa del perill enorme de mirar directament als ulls de Medusa, però també dels recursos i paranys d'un Perseu que trobarà la manera de tallar-li el cap i la cabellera, esbullada de serps que es contorcen, sota l'escomesa de la falç esmolada. La mort no és una venjança, és un destí. Del cadàver de Medusa naixeran Crisàor i Pegàs, engendrats per Posidó en un dels temples d'Atenea. El perill de la mirada mortal reflectit en l'escut brillant



de l'heroi, el sac de lona on amagar la testa, les sandàlies alades... Un perill, una mort, un renéixer, un vol... que d'alguna manera ens recorda, amargament, les funcions de la poesia: allò que pot ser dit, allò que pot ser vist, allò que cal recordar.

I així es deté, a la memòria, la paraula.  
I així mantens la paraula amb els ulls.

La poesia sembla que abasti, amb modèstia, amb consciència de les limitacions, tot allò que constitueix la roda del temps. La paraula *mai* no ens engavanya del tot perquè mai no podrà arribar a dir una petita part de tot allò que callem, però s'hi acosta, tempta, retrocedeix, torna a avançar amb cautela —sacrificaríem la vida per un poema que fos La Veritat. En realitat —molt més modestos— amb prou feines arribem a reconèixer que nosaltres, i el llenguatge, i possiblement la veritat, no som altra cosa que una il·lusió magnífica: metàfora d'una existència del tot incerta, com aquesta bella metàfora del llibre d'Isabel Ortega:

#### MATERNITAT

He parit, com les gates,  
fills que no em reconeixen.  
  
I ara que dormo i moro,  
cadells que no he tingut  
em xuclen sang dels pits.







## LA MIRADA I EL MIRALL

Perseu, has vençut! Aparta el teu monstre, la cara  
o el que sigui d'aquesta Medusa que petrifica:  
treu-la, t'ho prego...

OVIDI





ONDINA

Et regalo l'entrada a la sala dels miralls.  
Abocat-t'hi, penetra-hi i contempla't en mi,  
que t'hi espera un boscam de reflexos.

Tot el que tems t'ho mostro amb els meus ulls,  
tot el que vols t'ho dono de baldraga:  
pots ser allò que detestes i pots ser el que desitges.

Fins i tot, malgrat tu, pots ser tu, ple de màscares.

Et cedeixo la boca perquè et neguis les pors.  
Et porto al pont volant on el present fet pedra  
se't marfon a les mans com un rosari d'aigua.

T'obsequio el meu cos: et farà de pantalla  
per projectar les ombres xineses de l'amor  
al ritme dels retrets que marca el meu silenci.

Vine i reposa al desert dels enigmes.

Et permeto passar a la ciutat perduda  
dels oblits, als carrers del futur sense història.  
T'ofereixo l'entrada a la cambra dels somnis.

Hi trobaràs la clau del laberint de l'ànima?



GEOMETRIA

Del tu al jo,  
un camí que mai no arriba a terme.  
Del jo al tu,  
una imatge a la retina inerta.

Del mi al jo,  
el baf fred del vidre en el mirall  
que em diu que tu,  
en no mirar-me, em negues l'existència.

Ni tu ni jo  
confluïm en un punt de tangent.  
Som, d'una línia,  
els dos ens fonamentals de la recta

secant que talla, despietada,  
l'univers.



## MITOSI

Miro mirall endins. M'emmirallo  
en la dona que em mira.  
És idèntica a mi. Tan sols,

que sé que no sóc ella. Però em diu  
impostora i estafa la ganyota  
que em protegeix del fàstic.

Mirall enllà, allà des d'on jo miro,  
em pregunta, insolent,  
quina de les dues posseeix l'ànima.

Dubto i em dic: jo, que sento i veig  
amb el cor, amb els ulls d'ella.



LA FRIGIDESA DE MEDUSA

Em busques quan m'estimes  
i jo sóc més enllà  
de mi,  
on el teu gaudi es perd i jo et trobo buscant-me.  
Quan ja m'has posseït  
i pretens retenir-me,  
retorno amb el somriure  
inundat d'estranyesa. I tot és tan banal,  
tot és tan matusser i fins rudimentari...

Reconec que és obscena  
la mirada amb què te'm mostro.